

BÖLÜM 1

TEMPOROMANDİBULAR EKLEM RAHATSIZLIKLARI

Ravza ERASLAN¹

GİRİŞ

Temporomandibular eklem (TME), alt çeneyi temporal kemiğe bağlayan sinoviyal bir eklemdir. Bu eklem adını kendisini oluşturan kafatasının bir parçası olan temporal kemik ve mandibuladan alır. Mandibular kondil mandibular fossa içinde temporal kemik ile TME' yi oluşturur. Günümüzde TME rahatsızlığı şikâyeti olan kişilerin sayısı gittikçe artmaktadır. TME' de meydana gelecek bir sorun yalnızca bu eklem fonksiyonlarını etkilemekle kalmayıp, diğer bölge ve fonksiyonları da etkileyebilmektedir (1,2).

TME rahatsızlıklarının sınıflandırılmasında pek çok yöntem mevcuttur. Bell' in 1982 yılında geliştirdiği ve Okeson' un 1998 yılında modifiye ettiği sınıflandırma ile Wilkes'in 1989 yılında oluşturduğu sınıflandırma sistemi günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır (3).

TME rahatsızlıkları beş kategoriye ayrılarak sınıflanmıştır; çiğneme kası rahatsızlıkları, TME bozuklukları, TME' nin iltihapsal rahatsızlıkları, kronik mandibular hipomobilitate ve büyüme bozuklukları. Genişletilmiş şekilde TME rahatsızlıklarının bilinmesi ve yönetimi klinik teşhis ve tedavi planlamasına katkı sağlayacaktır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi,
ravza_asl@hotmail.com

4. Büyüme Bozuklukları: Kas veya kemik büyümesinde meydana gelen kesinti veya eksiklikler sebebiyle TME bozuklukları gözlenebilir. Kemiklerde görülen yaygın büyüme bozuklukları; agenez, hipoplazi, hiperplazi ve neoplazidir. Kaslarda izlenen büyüme kesintileri ise hipotrofi, hipertrofi ve neoplazidir. Nedeni ise sıklıkla travma kaynaklıdır. Klinik muayenede asimetri durumu görülebilir. TME neoplazmaları çok nadir olsalar da; zamanında teşhis edilmediklerinde yıkıcı tablolar ile karşılaşmaktadır (5). Temporomandibular bozuklukların teşhis edilebilmesi için detaylı bir klinik muayene yapılması ön koşuldur. Bu tür rahatsızlıkların nedenleri çok faktörlüdür. Hekim, bilinçli bir anamnez alarak, doğru bir klinik muayene yaparak, kaslar ve hastanın tarif ettiği ağrılar konusundaki bilgilerini toplayarak çoğu semptomun oluşmasını engelleyebilir (21).

SONUÇ

TME rahatsızlıkları üzerine yapılan araştırmalar göstermektedir ki; gelecekte, güncel semptomlar ve bulgular ışığında TME'nin biyomekanik özelliklerinin ve TME rahatsızlıklarının fiziksel olarak tanımlanmasında objektif biyomarkırların kullanılması mümkün olacaktır. TME rahatsızlıklarının psikososyal yönlerinin de kapsamlı değerlendirmesi ve fenotipik özelliklerinin dikate alınması gelecek çalışmaların konusu olmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Nicolakis P, Erdogmus B, Kopf A, Ebenbichler G, Kollmitzer J, Piehslinger E, et al. Effectiveness of exercise therapy in patients with internal derangement of the temporomandibular joint. *J Oral Rehabil* 2001;28(12):1158-64.
2. Kavuncu V. Temporomandibular eklem disfonksiyon sendromu. *Romatizmal Hastalıkların Tanı ve Tedavisi*. İstanbul: Yüce Basımevi; 2002. p.791-802.
3. Yalçın S, Aktaş İ. Dişhekimliğinde Temporomandibular Eklem Hastalarına Yaklaşım. *Vestiyer Yayın Grubu İstanbul*; 2010.
4. Peterson LJ. *Oral and Maxillofacial Surgery*. Vol. 3, Lippincott-Raven Pub. Philadelphia. 1992.

Güncel Protetik Diş Tedavisi Çalışmaları

5. Melad H. Değişik temporomandibular eklem hastalıklarında splint tedavisi ile elde edilen sonuçların karşılaştırılması. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2009.
6. Aksoy C. Temporomandibular Ağrı ve Disfonksiyon. İçinde: Beyazova M, Gökçe-Kutsal Y, editör. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon. Ankara; Güneş Kitabevi; 2000 p. 1391-1425.
7. Okeson JP. Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion. In: 5th ed St Louis, Mosby. 2003; pp 191-245.
8. Okeson, Jeffrey P. Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion. 2nd ed Mosby, St. Louis; 2007.
9. Yengin E.: Temporomandibular Rahatsızlıklarda Teşhis ve Tedavi, İstanbul, 2000 Dilek Matbaacılık 31-268.
10. McNeill C. Management of temporomandibular disorders: concepts and controversies. J Prosthet Dent. 1997; 77: 510-522.
11. Bourbon B. Craniomandibular Examination and Treatment. İçinde: Myers RS, editör Saunders Manuel of Physical Therapy Practice. Philadelphia: W.B. Saunders Co; 1995. p. 669-715.
12. Dworkin SF, LeResche L. Research diagnostic criteria for temporomandibular disorders: review, criteria, examinations and specifications, critique. J Craniomandib Disord 1992; 6: 301-355.
13. Özcan B. Bruksizme Eşlik Eden Miyofasyal Ağrı Sendromlu Ve Temporomandibular Rahatsızlığı Olan Hastalarda Oklüzal Splint Ve Tens Tedavilerinin Klinik Ve Ağrı Eşiği Üzerine Olan Etkinliklerinin Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi. Şişli Etfal Hastanesi Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Kliniği. İstanbul, 2005.
14. Nitzan DW. 'Friction and adhesive forces'-possible underlying causes for temporomandibular joint internal derangement. Cells Tissues Organs 2003;174(1-2):6-16. 24. Pullinger AG, Seligman DA, Gornbein JA.
15. Pertes RA, Gross SG.: Clinical Management of Temporomandibular Disorders and Orofacial Pain, 1st ed. Illinois, 1995 Quintessence publishing, 1-12, 69-89.
16. Laskin DM. Temporomandibular joint pain. İçinde: Kelley's Textbook of Rheumatology. 6 th ed. Editör. Ruddy S, Harris ED, Sledge CB. 2001; 1: 557-567.
17. Kalunian KC, Tugwell P, Greene JM. Pathogenesis of osteoarthritis. İçinde: UpToDate, Basow, DS Editör, UpToDate, Waltham, MA; 2010.
18. Israel HA, Saed-Nejad F, Ratcliffe A. Early diagnosis of osteoarthrosis of the temporomandibular joint: correlation between arthroscopic diagnosis and keratan sulfate levels in the synovial fluid. J Oral Maxillofac Surg 1991; 49: 708-711.
19. Israel HA, Diamond B, Saed-Nejad F, Ratcliffe A. Osteoarthritis and synovitis as major pathoses of the temporomandibular joint: Comparison of clinical diagnosis with arthroscopic morphology. J Oral Maxillofac Surg 1998; 56: 1023-1028.

Güncel Protetik Diş Tedavisi Çalışmaları

20. McNeill C. History and evaluation of TMD concepts. Oral Surg. Oral Med. Oral Pathol 1997;83:51-60.
21. Morgan DH, et al. Diseases of the temporomandibular apparatus a multi-disciplinary approach, Sec. ed. The C.V. Mosby Comp. St. Louis; 1982.